

Llegiu el text següent i responeu les qüestions que es formulen tot seguit:

En primer lloc, els nostres sentits, que tenen tracte amb objectes sensibles particulars, transmeten diferents percepcions de coses a la ment, segons les variades maneres en que aquests objectes els afecten, i és així com vam arribar a tenir aquestes idees que tenim del groc, del blanc, de la calor, del fred, del tou, del dur, del amarg, de la dolçor, i de totes aquelles que anomenem qualitats sensibles. Quan dic que això és el que els sentits transmeten a la ment, vull dir que els transmeten des dels objectes externs a la ment el que en ella produeix aquelles percepcions. A aquesta gran font que origina el major nombre de les idees que tenim, ja que depenen totalment dels nostres sentits i d'ells són transmeses a l'enteniment, l'anomeno sensació.

Però, en segon lloc, l'altra font d'on l'experiència proveeix d'idees a l'enteniment és la percepció de les operacions interiors de la nostra pròpia ment (...), quan l'ànima reflexiona sobre elles i les considera, proveeixen a l'enteniment d'una altra sèrie d'idees que no podrien haver derivat de coses externes: aquestes són les idees de percepció, de pensar, de dubtar, de creure, de raonar, de conèixer, de voler i de totes les diferents activitats de les nostres pròpies ments, de les quals - ja que tenim d'elles consciència i podem observar en nosaltres mateixos - rebem en el nostre enteniment idees tan diferents com rebem dels cossos que afecten els nostres sentits. Aquesta font d'idees la té tot home en si mateix i, encara que no és un sentit, ja que no té res a veure amb objectes externs, amb tot s'hi assembla molt i pot anomenar-se amb propietat sentit intern. Però, així com a l'altra l'he anomenada sensació, a aquesta l'anomeno reflexió, perquè les idees que ofereix són només aquelles que la ment aconsegueix en reflexionar sobre les seves pròpies operacions dins de si mateixa (...). Aquestes dues fonts, és a dir: les coses externes materials, com a objectes de sensació, i les operacions internes de la nostra pròpia ment, com a objectes de reflexió, són - per a mi - els únics orígens d'on totes les nostres idees procedeixen inicialment. Aquí faig servir el terme "operacions" en un sentit ampli, per significar no tan sols les accions de la ment respecte a les seves idees, sinó certes passions que de vegades sorgeixen d'elles, com ara la satisfacció o el desassossec que qualsevol idea pugui provocar.

Locke, Assaig sobre l'enteniment humà, llibre II, cap. 1

a) Expliqueu breument – al voltant de 50 paraules - les idees principals del text i com hi apareixen relacionades (3 punts).

b) A què es refereix Locke quan afirma que “és doctrina rebuda que els homes tenen idees innates”? Feu referència als aspectes de la seva gnoseologia que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text, amb una certa visió de l'època (3 punts).

c) Creieu que és correcte considerar les passions i altres operacions psicològiques (“certes passions que de vegades sorgeixen d'elles, com ara la satisfacció o el desassossec”) com a font del coneixement? Accepteu la metàfora del “paper en blanc”? Raoneu la resposta (4 punts).

La idea fonamental d'aquest text és saber explicar la proposta empirista que tot el contingut dels nostres coneixements, totes les idees de la nostra ment, provenen de l'experiència, ja sigui en forma de sensació (els sentits que capten els objectes sensibles externs) o la reflexió (que consisteix, com diu el text literalment, en "percepció de les operacions interiors de la nostra pròpia ment"), les idees simples, per a Locke, són les d'aquests dos tipus essent més importants les primeres.

La doctrina rebuda a la qual es refereix és el cartesianisme. Els empiristes s'hi oposen, evidentment, però no en tot, ja que admeten que només tenim idees, és a dir, un cert rebuig del realisme ingenu.

D'altra banda, les paraules que s'han de definir semblen molt clares: sensació/reflexió, i la metàfora del "paper en blanc" també ho és.

Una crítica bastant clàssic a l'empirisme és que, efectivament, en el que diu sembla molt raonable (els sentits capten els objectes sensibles), però i la resta, si existís...? És a dir, com es poden captar les realitats no sensibles, de tipus metafísic. Sembla que l'empirisme negui la metafísica, senzillament perquè amb l'eina de coneixement que admet com a font principal - i única - no hi està contemplat el seu eventual coneixement.

Llegiu el text següent i responeu les qüestions que es formulen tot seguit:

Aquestes dues, és a dir, la intuïció i la demostració, són els graus del nostre coneixement; [...]

Hi ha, no obstant això, una altra percepció de la ment que es fa servir en l'existència particular dels éssers finits que estan fora de nosaltres, i que sobrepassant la mera probabilitat, i no aconseguint, no obstant això, cap dels graus de certesa abans establerts, passa pel nom de coneixement. No pot haver-hi res amb una certesa major que el que la idea que rebem d'un objecte exterior estigui en la nostra ment: aquest és el coneixement intuïtiu. Però el que hi hagi en la nostra ment quelcom més que merament aquesta idea, el que d'aquí podem inferir l'existència certa de quelcom fora de nosaltres que correspongui a aquesta idea, és el que alguns homes pensen que s'ha de qüestionar; perquè els homes poden tenir a les seves ments semblants idees, quan tals coses no existeixen, ni semblants objectes afecten els seus sentits. Però penso que en aquest sentit estem dotats d'una evidència que sobrepassa tot dubte. Ja que jo preguntaria a qualsevol si no està irremediablement conscient en si mateix de tenir una percepció diferent quan mira el sol pel dia i quan pensa en ell durant la nit; quan assaboreix el dolç, o olorea una rosa, i quan només pensa en aquest sabor o en aquest perfum. Així, doncs, trobem que hi ha la mateixa diferència entre qualsevol idea reviscuda a la ment per la memòria i qualsevol que arriba a la nostra ment pels sentits, que la que existeix entre dues idees diferents. I si algú afirmés que un somni pot provocar el mateix, i que totes aquestes idees poden ser produïdes en nosaltres sense els objectes exteriors, estarà molt content de somiar que jo li puc contestar això:

- 1. Que no revesteix gran importància el que li augmenti o no els seus escrúpols, perquè si tot és un somni, el raonament i les argumentacions no tenen cap utilitat, estant desproveïts de veritat i de coneixement.
- 2. Que jo penso que admetrà que hi ha una diferència molt manifesta entre somiar que està escalfant-se al foc, i estar en aquest moment escalfant-se en ell. [...] Així que crec que podem afegir a les dues anteriors classes de coneixement una tercera: el de l'existència d'objectes externs particulars; [...] i deduir que hi ha tres graus de coneixement: intuïtiu, demostratiu i sensitiu, en cadascun dels quals hi ha diferents graus i modes d'evidència i de certesa.

Assaig sobre l'enteniment humà, l.4, cap. 2, n. 14.

1. Expliqueu breument (al voltant de 50 paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades. [30 punts]

*Parteix de l'afirmació de que és coneixement la percepció que tenim de l'existència d'éssers finits fora de la nostra ment. Es tracta d'una certesa per **coneixement intuïtiu**.*

Com que a la ment podem tenir idees de coses que no existeixen fora de la ment, alguns qüestionen que hi hagi fora de la ment res del que a la ment es representa.

*Però per a Locke hi ha una capacitat d'**evidència** fora de tot dubte (Aquí posa l'exemple del sol mirat de dia o pensat de nit. En un cas hi ha sentits i a l'altre memòria).*

Conclou doncs que:

*Per que el raonament i les argumentacions no estiguin desproveïts de veritat i coneixement, hem de dir que **fora de la nostra ment hi ha realitats que causen algunes de les nostres percepcions** (No són un somni).*

*Que hi ha diferents graus i models d'evidència i de certesa. Quant afirmem que fora de la nostra ment hi ha realitats que causen algunes de les nostres percepcions, ho fem per **intuïció**.*

2. Expliqueu breument (entre cinc i quinze paraules en cada cas) el significat que tenen en el text els mots o les expressions següents: [20 punt]

a) «coneixement intuïtiu»

És la percepció immediata de la relació de les idees entre elles, sense cap idea intermediària. Aquesta intuïció és evident i produeix certesa.

Per a Locke la intuïció és “el coneixement immediat, entès como l’acord entre de dos idees entre sí, o sigui, que no requereix d’una tercera idea que permeti relacionar-les” (Assaig sobre l’enteniment humà, VI, II, 1).

b) «idees»

Les idees són l'objecte immediat del nostre coneixement i percepció. Idees, són, doncs, tot el que coneixem.

Per a Locke, "Tot ho que la ment percep en sí mateixa, és objecte immediat de percepció", es a dir, coneixem immediatament idees i, si coneixem alguna cosa diferent d'elles, ho hem conegut mitjança elles.

3. Per què diu Locke que «No pot haver-hi res amb una certesa major que el que la idea que rebem d'un objecte exterior estigui en la nostra ment: aquest és el coneixement intuïtiu. Però el que hi hagi en la nostra ment quelcom més que merament aquesta idea, el que d'aquí podem inferir l'existència certa de quelcom fora de nosaltres que correspongui a aquesta idea, és el que alguns homes pensen que s'ha de qüestionar» Feu referència als aspectes de la seva gnoseologia que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text, amb una certa visió de l'època [50 punts]

Locke en aquest text estableix els límits del coneixement humà, aquest prové de l'experiència, d'ella s'enderiven i a ella és reduïxen. La gnoseologia de Locke és dirigeix contra les idees innates i contra l'apriorisme.

Aquí planteja una qüestió que va aparèixer amb Descartes: Els continguts de la ment (idees) tenen algun fonament o referent fora de la ment?

Descartes va solucionar això recorrent a l'idea de “infinita perfecció” que tenim innatament a la ment.

Hume, després de Locke, i treien les conclusions últimes del plantejament que, en front del racionalisme de Descartes varen fer els empiristes, conclou que, si tot coneixement es fonamenta en les “impressions” sensibles, no podem dir que hi hagi fora de la ment res del que a la ment es representa. Per costum considerem fem com si ho hagués.

Locke ocupa un lloc entremig. Com que considera que les idees estan originades a les “percepcions” (Hume farà servir el terme més radical de “impressió”). Com que, a més de la percepció “sensitiva” i la “demostrativa” considera una percepció “intuïtiva”. Afirmar que tenim certesa de que hi ha realitats fora de la nostra ment per **intuïció**.